Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (пети състав)

13 юли 2017 година*

„Вътрешен пазар — Решение на EUIPO за отхвърляне на искане за вписване в списъка на професионалните представители — Условие за наличието на място на стопанска дейност в Съюза — Член 93, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕО) № 207/2009 — Свободно предоставяне на услуги — Член 36 от Споразумението за ЕИП — Съответстващо тълкуване“

По дело T-527/14

Paul Rosenich, с местожителство в Трийзенберг (Лихтенщайн), за когото се явяват A. von Mühlendahl и C. Eckhartt, адвокати,

жалбоподател,

срещу

Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO), за която се явява първоначално M. G. Schneider, а впоследствие D. Walicka, в качеството на представители,

ответник,

с предмет жалба срещу решението на четвърти апелативен състав на EUIPO от 29 април 2014 г. (преписка R 2063/2012-4) относно отказа на EUIPO да впише жалбоподателя в списъка на професионалните представители, предвиден в член 93 от Регламент (ЕО) № 207/2009 на Съвета от 26 февруари 2009 година относно марката на Европейския съюз (ОВ L 78, 2009 г., стр. 1),

ОБЩИЯТ СЪД (пети състав),

състоящ се от: A. Dittrich, председател, J. Schwarcz (докладчик) и V. Tomljenović, съдии,

секретар: A. Lamote, администратор,

предвид жалбата, подадена в секретариата на Общия съд на 15 юли 2014 г.,

предвид писмения отговор, подаден в секретариата на Общия съд на 19 декември 2014 г.,

предвид писмената реплика, подадена в секретариата на Общия съд на 10 март 2015 г.,

предвид писмената дуплика, подадена в секретариата на Общия съд на 11 май 2015 г.,

след съдебното заседание от 14 януари 2016 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: немски

Решение

Правна уредба

Споразумението за ЕИП

1 Член 1 от Споразумението за Европейско икономическо пространство (ЕИП), влязло в сила за Лихтенщайн на 1 май 1995 г. с Решение № 1/95 на Съвета на ЕИП от 10 март 1995 година относно влизането в сила на [Споразумението за ЕИП] за Княжество Лихтенщайн (ОВ L 86, 1995 г., стр. 58; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 54, стр. 247), гласи:

„Настоящото споразумение за асоцииране има за цел да подпомага постоянното и балансирано укрепване на търговските и икономически отношения между договарящите се страни, при еднакви условия на конкуренция и при спазване на същите правила за създаване на еднородно Европейско икономическо пространство, наричано по-нататък за краткост „ЕИП“.

2 В съответствие с член 2 от Споразумението за ЕИП:

„За целите на настоящото споразумение:

а) „споразумение“ означава текстът на споразумението, протоколите и приложенията към него, както и актовете, към които се прави позоваване;

[…]“.

3 Относно тълкуването на Споразумението за ЕИП член 6 прогласява принципа на еднородно тълкуване, както следва:

„Без да се засяга бъдещото развитие на съдебната практика, разпоредбите на настоящото споразумение, когато по същество са идентични на съответните правила на Договора за създаване на Европейската икономическа общност, на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана и на актовете, приети при прилагане на тези два договора, се тълкуват за целите на въвеждането и прилагането им съгласно съответната съдебна практика на Съда на Европейските общности, предхождаща датата на подписване на настоящото споразумение“.

4 Член 7 от Споразумението за ЕИП гласи:

„Актовете на които се прави позоваване или които се съдържат в приложенията на настоящото споразумение или в решенията на Съвместния комитет на ЕИП, са задължителни за договарящите се страни и представляват съставна част от, или се включват в тяхната вътрешна правна уредба по следния начин:

а) даден акт, който съответства на определен регламент на ЕИО, се включва като такъв във вътрешната правна уредба на договарящите се страни; […]“.

5 Член 36, параграф 1 от Споразумението за ЕИП относно свободното предоставяне на услуги гласи:

„В рамките на настоящото споразумение се забраняват ограниченията на свободното предоставяне на услуги на територията на договарящите се страни по отношение на гражданите на държавите — членки на [Европейския съюз], и на държавите от [Европейската асоциация за свободна търговия], установили се на територията на държава членка на [Съюза] или в държава от ЕАСТ, различна от тази, в която се намира лицето, за което са предназначени услугите“.

6 Член 65 от Споразумението за ЕИП гласи следното в параграф 2:

„Разпоредбите и специалните изисквания, прилагани по отношение на интелектуалната, индустриалната и търговската собственост, се съдържат в протокол 28 и в приложение XVII. Ако не е предвидено друго, те се прилагат към всички стоки и услуги“.

7 В Протокол 1 към Споразумението за ЕИП относно хоризонталните адаптации се посочва:

„Разпоредбите на актовете, на които се прави позоваване в приложенията на споразумението, се прилагат съгласно споразумението и настоящия протокол, освен ако в съответното приложение не е предвидено друго. Необходимите специални адаптирания на отделните актове се излагат в приложението, в което е посочен въпросният акт.

[…]

8. Уточнения относно териториите „Във всички случаи, когато в актовете, на които се прави позоваване, се упоменава територията на „Общността“ или на „общия пазар“, за целите на споразумението се счита, че това упоменаване се отнася за териториите на договарящите се страни, така както те са определени в член 126 от споразумението“.

8 Съгласно приложение XVII към Споразумението за ЕИП, когато актовете, на които то се позовава, съдържат понятия или се отнасят до процедури, характерни за правния ред на Европейския съюз, се прилага протокол № 1 относно хоризонталните адаптации, освен ако в посоченото приложение не е предвидено друго. В тази връзка в него не е посочен Регламент (ЕО) № 207/2009 на Съвета от 26 февруари 2009 година относно марката на Европейския съюз (ОВ L 78, 2009 г., стр. 1) и също изобщо не е споменат Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета от 20 декември 1993 година относно марката на Европейския съюз (ОВ L 11, 1994 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 146), който е отменен и заменен с Регламент № 207/2009.

Регламент № 207/2009

9 Член 93, параграфи 1—3 от Регламент № 207/2009, в редакцията му в сила към момента на настъпване на фактите, предвижда:

„1. Представителството на физическите или юридическите лица пред Службата може да бъде осъществявано само:

[…]

б) професионални представители, чиито имена фигурират в списъка, поддържан за тази цел от Службата […]

[…]

2. Може да бъде вписано в списъка на професионалните представители всяко физическо лице, което:

а) притежава гражданство на една от държавите членки;

б) мястото му на стопанска дейност или местоработата му е в Общността;

в) правоспособно е да представлява физически или юридически лица по въпросите на марките пред централната служба за индустриална собственост на държава членка […]

3. Вписването се извършва въз основа на молба, придружена от удостоверение, издадено от централната служба по индустриална собственост на съответната държава членка, което посочва, че са изпълнени условията, посочени в параграф 2“.

10 С член 1, точка 87 от Регламент (ЕС) 2015/2424 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 207/2009 на Съвета относно марката на Общността и Регламент (ЕО) № 2868/95 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета относно марката на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2869/95 на Комисията относно таксите, събирани от Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки и дизайн) (ОВ L 341, 2015 г., стр. 21), член 93, параграф 2 от Регламент № 207/2009 е заменен със следните разпоредби, които от този момент препращат към територията на ЕИП:

„Всяко физическо лице, което отговаря на следните условия, може да бъде вписано в списъка на професионалните представители:

а) гражданин е на една от държавите — членки на [ЕИП];

б) мястото му на стопанска дейност или местоработата му е в [ЕИП];

в) има право да представлява физически или юридически лица по въпросите на марките пред Бюрото за интелектуална собственост на Бенелюкс или пред централното ведомство за индустриална собственост на държава — членка на [ЕИП] […]“.

11 В съответствие с член 4 от Регламент 2015/2424 тези изменения са влезли в сила на 23 март 2016 г.

Обстоятелствата по спора

12 Жалбоподателят, г-н Paul Rosenich, австрийски гражданин, професионален представител пред Österreichisches Patentamt (австрийското патентно ведомство), действа като съветник в областта на патентите с място на стопанска дейност в Лихтенщайн.

13 На 17 януари 2011 г. той подава молба за вписване в списъка на професионалните представители пред Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) по силата на член 93, параграф 2 от Регламент № 207/2009.

14 С решение от 7 септември 2012 г. директорът на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO, действайки в качеството си на член на отдела по управлението на марките и дизайните и по юридическите въпроси, отхвърля посочената молба, с мотива че жалбоподателят не отговаря на условието за място на стопанска дейност в Съюза, което се изисква по член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009.

15 На 7 ноември 2012 г. г-н Rosenich подава жалба срещу това решение.

16 С решение от 29 април 2014 г. (наричано по-нататък „обжалваното решение“) четвърти апелативен състав отхвърля тази жалба.

17 В това отношение, на първо място, апелативният състав е отхвърлил тезата на жалбоподателя, че по същество по силата на член 93 от Регламент № 207/2009 всяко лице, оправомощено да представлява клиент пред национална служба, е автоматично оправомощено да извършва представителство и пред EUIPO, „тъй като [р]азрешението за представляване пред национална служба представлява привръзка, позволяваща да се определи кое от правилата на член 93, параграф 2, [буква] в) от [Регламент № 207/2009] се прилага“.

18 На второ място, апелативният състав е приел, че доводът, че географското позоваване на Съюза би трябвало да се замени с географско позоваване на държава — членка на ЕИП, не се извежда от Споразумението за ЕИП, тъй като Регламент № 207/2009 не е посочен в приложение XVII към него, от което по-конкретно следва, че Протокол 1 към това споразумение относно хоризонталните адаптации не е приложим към него. Той е уточнил, че макар в приложение XVII да е направено позоваване на Директива 2008/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките (ОВ L 299, 2008 г., стр. 25), това е било направено само доколкото, за целите на „принципа на изчерпване на правата на марката“ на равнището на Съюза, позоваването на пускане в обращение в Съюза е било заменено с позоваване на пускане в обращение в държава — членка на ЕИП. Тази разпоредба имала отражение върху член 13 от Регламент № 207/2009. Що се отнася до Протокол 28 от Споразумението за ЕИП, той също не съдържал релевантна в конкретния случай разпоредба.

19 На трето място, що се отнася до прилагането на правилата относно свободното предоставяне на услуги, предвидени в правото на ЕИП, апелативният състав е приел, че предоставянето на услуги не е ограничено със спорната разпоредба, тъй като дадените срещу възнаграждение съвети от страна на жалбоподателя от Лихтенщайн за клиенти, установени в Съюза, не били засегнати от член 93 от Регламент № 207/2009. По този начин на жалбоподателя не било наложено никакво ограничение при упражняването на професията му на съветник в областта на патентите, освен това, което самият той си е наложил. В този смисъл апелативният състав е подчертал, че член 36 от Споразумението за ЕИП препраща към особените разпоредби, приложими към свободното предоставяне на услуги, намиращи се в приложения IX—XI от Споразумението за ЕИП, в които не е споменато правото на представителство.

20 За апелативния състав членове 92 и 93 от Регламент № 207/2009 целят да гарантират, че представителите на EUIPO имат определена квалификация и че EUIPO влиза в контакт само със страните или представителите, които притежават адрес в рамките на Съюза.

21 На четвърто място, като забранява дискриминацията, основана на гражданството, член 4 от Споразумението за ЕИП не бил релевантен в случая, тъй като жалбоподателят притежава гражданството на държава — членка на Съюза, а отказът за вписването не се основава на този мотив.

22 Апелативният състав е отбелязал също, че правото на Лихтенщайн в областта на представителството не предоставя реципрочност, а предвижда, че чуждестранен притежател на марка, заявена пред Amt für Volkswirtschaft (Служба за интелектуална собственост, Лихтенщайн) трябва да оправомощи адвокат или съветник в областта на патентите от Лихтенщайн като представител.

23 На пето и последно място, апелативният състав е приел, че EUIPO не е можела да не приложи разпоредба на Регламент № 207/2009 с мотива, че тя не била съобразена с норма от по-висш ранг. Единствено Съдът можел да направи това. Освен това не можело да се предвиди тълкуване в съответствие със смисъла и целта на нормите от по-висш ранг, доколкото член 93, параграф 2, буква в) от Регламент № 207/2009 бил формулиран по ясен и еднозначен начин.

Производството и исканията на страните

24 На 15 юли 2014 г. жалбоподателят подава настоящата жалба в секретариата на Общия съд.

25 Жалбоподателят моли Общия съд:

— да отмени обжалваното решение,

— да отмени решението на директора на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO от 7 септември 2012 г.,

— да осъди EUIPO да заплати съдебните разноски, включително направените в производството пред апелативния състав.

26 EUIPO моли Общия съд:

— да отхвърли жалбата,

— да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

27 На 20 ноември 2015 г. Общият съд (пети състав) поканва EUIPO да представи някои документи, които са от естество да му изяснят, от една страна, отношението между Регламенти № 40/94 и № 207/2009 и Споразумението за ЕИП, и от друга страна, естеството на професионалното представителство в областта на марката на Европейския съюз. EUIPO отговаря на искането с писмо от 7 декември 2015 г. С писмо от 22 декември 2015 г. жалбоподателят взема отношение по този отговор.

28 По предложение на съдията докладчик Общият съд решава да започне устната фаза на производството. Устните състезания и отговорите на страните на поставените от Общия съд въпроси са изслушани в съдебното заседание, проведено на 14 януари 2016 г.

29 Като отчитат изменението на член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009 (вж. т. 10 и 11 по-горе), страните посочват в съдебното заседание, че предметът на жалбата би отпаднал, ако жалбоподателят беше вписан във въпросния списък на професионалните представители след влизането в сила на Регламент 2015/2424.

30 Вследствие на това след съдебното заседание Общият съд не обявява устната фаза на производството за приключена и иска от страните да го информират до 15 април 2016 г. дали жалбоподателят действително е вписан в този списък.

31 С писма от 14 и 15 април 2016 г. жалбоподателят и EUIPO посочват, че жалбоподателят все още не е вписан в списъка на професионалните представители и че ще уведомят Общия съд за евентуално приключване на процедурата по вписване.

32 С писмо от 16 юни 2016 г. EUIPO уведомява Общия съд, че за втори път е поискала от жалбоподателя да представи актуално удостоверение в съответствие с член 93, параграф 3 от Регламент № 207/2009 и че ако не представи този документ, той не би могъл да бъде вписан в списъка на професионалните представители.

33 Общият съд определя на жалбоподателя срок до 24 август 2016 г. за представяне на неговото становище по това писмо.

34 С писмо от 24 август 2016 г. жалбоподателят уведомява Общия съд, че все още не е вписан във въпросния списък. Също така той предоставя на Общия съд кореспонденцията си с EUIPO.

35 Като отчита невписването на жалбоподателя в списъка на професионалните представители и като приема, че уреждането на спора между страните е малко вероятно, на 6 септември 2016 г. Общият съд закрива устната фаза на производството.

От правна страна

36 В подкрепа на жалбата си жалбоподателят повдига едно-единствено правно основание — нарушението на член 93 от Регламент № 207/2009, така както според него той трябва да се тълкува в светлината на свободното предоставяне на услуги, гарантирано в рамките на ЕИП по силата на Споразумението за ЕИП.

37 Жалбоподателят изтъква, че Споразумението за ЕИП има по-конкретно за цел да се осъществи по възможно най-пълен начин свободното предоставяне на услуги, което би трябвало съгласно съдебната практика (вж. решения от 1 април 2004 г., Bellio F.lli, C-286/02, EU:C:2004:212, т. 34 и 35 и цитираната съдебна практика, и от 28 октомври 2010 г., Établissements Rimbaud, C-72/09, EU:C:2010:645, т. 20 и цитираната съдебна практика) да се тълкува и прилага по същия начин като свободното предоставяне на услуги, гарантирано между държавите — членки на Съюза. В отношенията между държавите — членки на Съюза, обаче Съдът е приел, че фактът от патентен представител, вече установен и одобрен в друга държава членка и желаещ да предостави своите услуги, да се изисква да има постоянно пребиваване или постоянно място на стопанска дейност в приемащата държава членка, представлява ограничение на свободното предоставяне на услуги, което надхвърля необходимото за постигане на цели като възможността за определяне на териториално компетентния съд в случай на оспорване на патент, регистриран в приемащата държава членка, както и целта за осигуряване на доброто протичане на производството (решения от 13 февруари 2003 г., Комисия/Италия, C-131/01, EU:C:2003:96, т. 42—45 и от 11 юни 2009 г., Комисия/Австрия, C-564/07, непубликувано, EU:C:2009:364, т. 47—53). Като последица от това свободното предоставяне на услуги, гарантирано със Споразумението за ЕИП и замислено като индивидуално и пряко приложимо право, би довело до неефикасността на разпоредбите, приети от договарящите страни по Споразумението за ЕИП, които обуславят свободното упражняване на професия от наличието на местоживеене или на седалище в Съюза, или до тълкуването на тези разпоредби по такъв начин, че място на стопанска дейност в една държава — членка на ЕИП, би било достатъчно.

38 Задълженията, произтичащи от Споразумението за ЕИП, обвързвали не само държавите — членки на Съюза, но и самия Съюз, чиито институции и органи били пряко задължени да спазват основните свободи, прогласени в това споразумение, каквото е свободното предоставяне на услуги.

39 Жалбоподателят изтъква, че фактът, че Регламент № 207/2009 не е изрично споменат сред инструментите на Споразумението за ЕИП, по-конкретно в Протокол 28 и приложение XVII, не поставя под въпрос този извод. Член 1, параграф 2 от Протокол 28 от Споразумението за ЕИП, съгласно който договарящите се страни трябва да вземат предвид принципите на свободно

предоставяне на услуги, бил в разрез с изискването за място на стопанска дейност в Съюза. Освен това общоприето било, че първо пускане в обращение в държава от ЕИП би довело до изчерпване на правата в рамките на Съюза.

40 В отговор на EUIPO, най-напред жалбоподателят уточнява, че съгласно правото на Лихтенщайн на патентните представители, квалифицирани в държава — членка на ЕИП, е разрешено, за извършването на някои формалности, да извършват трансгранична дейност по съветване и представителство в Лихтенщайн. В това отношение правото на Лихтенщайн съответствало напълно на Регламент № 207/2009. Освен това дори при липсата на реципрочност не можело да се постави под въпрос прякото прилагане на разпоредбите на Споразумението за ЕИП.

41 По-нататък, от една страна, жалбоподателят счита, че доводът на EUIPO, че задължението за седалище на територията на Съюза се оправдава с причините за отговорност и за защита на другата страна в двустранните производства, е нов и следователно недопустим. От друга страна, ако изискването евентуално да се представи доказателство за сключването на застраховка „Професионална отговорност“ не противоречи на свободното предоставяне на услуги, тъй като впрочем правото на Лихтенщайн налага на патентните представители сключването на подобна застраховка, сама по себе си тя не би могла да оправдае необходимостта от място на стопанска дейност в Съюза.

42 Накрая, жалбоподателят счита, че от момента, в който съгласно член 19, параграф 4 от Статута на Съда на Европейския съюз адвокатите, които имат право да практикуват в страна от ЕИП, могат да се явяват пред Съда, не съществува никаква причина по-стриктни разпоредби да се прилагат за представителството пред EUIPO, доколкото за същата се прилагат правила от по-нисш ранг.

43 EUIPO изтъква, че жалбоподателят иска да не се прилага член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009 поради нарушението на норма от по-висш ранг, тоест Споразумението за ЕИП. Позовавайки се на решението от 12 юли 2001 г., Kik/СХВП (Kik) (T-120/99, EU:T:2001:189, т. 55), EUIPO обаче нямала правомощието да реши да остави без приложение норма, чийто текст е ясен, без да наруши принципа на презумпцията за законосъобразност.

44 EUIPO счита също, че нито един от доводите на жалбоподателя не доказва, че направеното в член 93 от Регламент № 207/2009 географско позоваване на Съюза трябва да се тълкува като позоваване на Споразумението за ЕИП, тъй като в приложение XVII към Споразумението за ЕИП този регламент не е посочен като акт, към които се прилага Протокол 1 от това споразумение.

45 При все че член 1, параграф 2 от Протокол 28 от това споразумение съдържал задължение за Съюза да адаптира своите правни разпоредби, по-конкретно член 93 от Регламент № 207/2009, подобно задължение тежало не върху EUIPO, а върху Надзорния орган на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) или върху Европейската комисия.

46 Според EUIPO, ако се предположи, че изискването за място на стопанска дейност в рамките на Съюза за професионалните представители трябва да се схваща като ограничение на свободното предоставяне на услуги в рамките на ЕИП, то било обосновано поради причини, свързани с правото на отговорността и поради защитата на другата страна в двустранните производства.

47 EUIPO твърди също, че застъпеното в репликата становище на жалбоподателя относно реципрочността на правото на Лихтенщайн представлява нов и следователно недопустим довод. При всички случаи не съществува никаква реципрочност, доколкото правото на Лихтенщайн предвиждало единствено „временно“ и „презгранично“ упражняване на дейността на патентен съветник там, където Регламент № 207/2009 предвижда постоянно представителство, упражнявано в държавата членка, в която представителят има място на

стопанска дейност. EUIPO при все това уточнява, че позоваването на правното положение в Лихтенщайн в точка 18 от обжалваното решение е предназначено единствено да онагледи факта, че законодателят на Лихтенщайн не преценява правното положение различно от законодателя на Съюза.

48 В това отношение следва да се констатира, че макар Регламент № 207/2009 да съдържа бележката „Текст от значение за ЕИП“, жалбоподателят не оспорва факта, че нито в Споразумението за ЕИП, нито в неговите протоколи или приложения е направено позоваване на този регламент.

49 По този начин и в приложение на член 2, буква а) от Споразумението за ЕИП, който определя това споразумение като „текстът на споразумението, протоколите и приложенията към него, както и актовете, към които се прави позоваване“, следва да се констатира, че Регламент № 207/2009 не е част от Споразумението за ЕИП.

50 Поради това апелативният състав правилно е приел, че точка 8 от Протокол 1 от Споразумението за ЕИП, към която препраща приложение XVII към последното и съгласно която „[в]ъв всички случаи, когато в актовете, на които се прави позоваване, се упоменава територията на „[Съюза]“ или на „общия пазар“, за целите на споразумението се счита, че това упоменаване се отнася за териториите на договарящите се страни, така както те са определени в член 126 от споразумението“, не се прилага в конкретния случай.

51 При все това с тези доводи жалбоподателят по същество изтъква, че обжалваното решение е в разрез с член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009, така както според него този член е трябвало да бъде тълкуван и приложен в светлината на свободното предоставяне на услуги, прогласено в Споразумението за ЕИП. При невъзможност за подобно съответстващо тълкуване жалбоподателят счита, че предвиденото в тази разпоредба спорно условие относно мястото на стопанска дейност в Съюза е трябвало да бъде отстранено като незаконно в полза на пряко прилагане на принципа на свободно предоставяне на услуги в рамките на ЕИП, от който следвало, че не би могло в тази област да съществува ограничение, дори дискриминация на лицата, установени извън територията на Съюза, но в държава от ЕАСТ, която е част от ЕИП, като Лихтенщайн. Така той повдига възражение за незаконосъобразност по смисъла на член 277 ДФЕС.

52 От член 216, параграф 2 ДФЕС следва, че сключените от Съюза международни споразумения обвързват институциите на Съюза и държавите членки.

53 От постоянната съдебна практика следва, че от влизането им в сила разпоредбите на подобни споразумения са неразделна част от правния ред на Съюза (решения от 30 април 1974 г., Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, т. 5, от 21 декември 2011 г., Air Transport Association of America и др., C-366/10, EU:C:2011:864, т. 73 и 79 и от 18 март 2014 г., Z., C-363/12, EU:C:2014:159, т. 73).

54 В тази връзка Съдът вече е уточнил, че предимството на сключените от Съюза международни споразумения пред разпоредбите на вторичното право на Съюза повелява последните да се тълкуват, доколкото е възможно, в съответствие с тези споразумения (решение от 10 септември 1996 г., Комисия/Германия, C-61/94, EU:C:1996:313, т. 52).

55 Също според постоянната съдебна практика разпоредбите на такова споразумение могат да имат пряко действие, ако са безусловни и достатъчно конкретни (вж. в този смисъл решения от 5 февруари 1976 г., Conceria Bresciani, 87/75, EU:C:1976:18, т. 25 и от 26 октомври 1982 г., Kupferberg, 104/81, EU:C:1982:362, т. 23). При все това, за да може съдът на Съюза да разгледа твърдяната несъвместимост на акт на Съюза с разпоредбите на подобно споразумение, трябва

освен това неговото естество и структура да допускат подобно разглеждане (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2015 г., ClientEarth/Комисия, C-612/13 P, EU:C:2015:486, т. 35 и цитираната съдебна практика).

56 Що се отнася до Споразумението за ЕИП, съдът на Съюза вече е потвърдил, че неговите разпоредби, включително тези относно Лихтенщайн, са неразделна част от правния ред на Съюза (вж. в този смисъл решения от 28 октомври 2010 г., Établissements Rimbaud, C-72/09, EU:C:2010:645, т. 13 и 19 и от 22 януари 1997 г., Opel Austria/Съвет, T-115/94, EU:T:1997:3, т. 101).

57 В съответствие с пета алинея от неговия преамбюл Споразумението за ЕИП цели по-конкретно да се осъществи по възможно най-пълен начин свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали в цялото ЕИП, така че изграденият на територията на Съюза вътрешен пазар да обхване и държавите от ЕАСТ (вж. решение от 28 октомври 2010 г., Établissements Rimbaud, C-72/09, EU:C:2010:645, т. 20 и цитираната съдебна практика; решение от 26 септември 2013 г., Обединено кралство/Съвет, C-431/11, EU:C:2013:589, т. 50).

58 В това отношение правилата, приложими в отношенията между договарящите страни в областите, обхванати от Споразумението за ЕИП, са по същество тези на разпоредбите, съответстващи на Договора за функционирането на ЕС и на актовете, приети в негово приложение (вж. в този смисъл решение от 22 януари 1997 г., Opel Austria/Съвет, T-115/94, EU:T:1997:3, т. 107).

59 С оглед на това целта на редица клаузи от Споразумението за ЕИП е да гарантират във възможно най-голяма степен еднаквото му тълкуване в цялото ЕИП. Във връзка с това Съдът трябва да следи разпоредбите на Споразумението за ЕИП, които по същество са идентични на тези на Договора за функционирането на ЕС, да се тълкуват еднакво в правния ред на Съюза (вж. в този смисъл решения от 28 октомври 2010 г., Établissements Rimbaud, C-72/09, EU:C:2010:645, т. 20 и цитираната съдебна практика, и от 22 януари 1997 г., Opel Austria/Съвет, T-115/94, EU:T:1997:3, т. 106—108).

60 В конкретния случай, като продължава да бъде установен в Лихтенщайн, жалбоподателят желае да предложи услугите си като професионален представител пред EUIPO. От практиката на Съда следва, че подобна дейност може да спада към приложното поле на свободното предоставяне на услуги, както е предвидено в Споразумението за ЕИП (вж. в този смисъл решение от 13 февруари 2003 г., Комисия/Италия, C-131/01, EU:C:2003:96, т. 21—25).

61 Съдът обаче вече е приел, че правилата, забраняващи ограниченията на свободното предоставяне на услуги, прогласени в член 36, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, имат същия правен обхват като тези, които налага член 56 ДФЕС. В този смисъл Съдът е уточнил, че в разглежданата област нормите в Споразумението за ЕИП и тези в Договора за функционирането на ЕС трябва да се тълкуват еднакво (решения от 5 юли 2007 г., Комисия/Белгия, C-522/04, EU:C:2007:405, т. 45 и 46 и от 6 октомври 2009 г., Комисия/Испания, C-153/08, EU:C:2009:618, т. 48).

62 Същевременно Съдът е нюансирал този принцип, като е посочил, че съдебната практика на Съюза относно ограниченията на упражняването на свободите на движение в рамките на Съюза не би могла напълно да се приложи към свободите, гарантирани със Споразумението за ЕИП, тъй като упражняването на последните се вписва в различен правен контекст (вж. решение от 18 юли 2013 г., Комисия/Дания, C-261/11, непубликувано, EU:C:2013:480, т. 44 и цитираната съдебна практика).

63 При все това в настоящото дело е достатъчно да се констатира, че нито апелативният състав, нито EUIPO са изтъкнали, и още по-малко доказали, че упражняването на свободното предоставяне на услуги в областта на представителството пред службите по интелектуална собственост в случая се е вписвало в различен правен контекст, което би имало за последица това, че релевантната практика на Съюза относно ограниченията на упражняването на свободното предоставяне на услуги не би могла да се транспонира напълно към същата тази свобода, гарантирана със Споразумението за ЕИП (вж. в този смисъл решение от 16 април 2015 г., Комисия/Германия, C-591/13, EU:C:2015:230, т. 82).

64 Следователно трябва да се провери дали посоченото в член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009 условие относно място на стопанска дейност в Съюза, както е тълкувано от апелативният състав, тоест че терминът „общност“ не препраща към ЕИП, е съвместимо с член 36, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, който прогласява на равнище ЕИП свободното предоставяне на услуги.

65 В тази рамка Съдът многократно е постановявал, че член 56 ДФЕС, който прогласява, също както член 36, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, свободното предоставяне на услуги, е достатъчно точен и безусловен, поради което има пряко действие (решения от 3 декември 1974 г., van Binsbergen, 33/74, EU:C:1974:131, т. 27 и от 14 юли 1976 г., Donà, 13/76, EU:C:1976:115, т. 20). Колкото до естеството и структурата на Споразумението за ЕИП, нито апелативният състав, нито EUIPO са изтъкнали доводи, които могат да докажат, че то не би могло да се изтъква пряко от частноправните субекти. Тъкмо обратното, тази възможност произтича от осма алинея от преамбюла на Споразумението за ЕИП, подчертаваща важната роля, която частноправните субекти играят в ЕИП чрез упражняването на правата, които им предоставя това споразумение, и чрез правната защита на тези права. Освен това е важно да се отбележи, че Съдът вече е направил проверка на съвместимостта на акт на Съюза с оглед на Споразумението за ЕИП (решение от 1 април 2004 г., Bellio F.lli, C-286/02, EU:C:2004:212, т. 57—63).

66 Член 56 ЕО изисква премахването по отношение на установените в друга държава членка доставчици на услуги не само на всяка дискриминация, основана на тяхното гражданство, но и на всяко ограничение, дори то да се прилага без разлика между национални доставчици и доставчици от други държави членки, когато това ограничение може да доведе до забрана, затрудняване или по-слаба привлекателност на дейността на доставчик, установен в друга държава членка, в която той законно предлага аналогични услуги (вж. решение от 17 март 2011 г., Peñarroja Fa, C-372/09 и C-373/09, EU:C:2011:156, т. 50 и цитираната съдебна практика).

67 От практиката на Съда следва, че фактът от патентен представител, който е вписан в патентната служба на държава членка и желае да предоставя услуги, да се изисква да има постоянно място на стопанска дейност в приемащата държава членка, дори да посочи в нея упълномощено да получава съобщения лице, представлява ограничение на свободното предоставяне на услуги (вж. в този смисъл решение от 13 февруари 2003 г., Комисия/Италия, C-131/01, EU:C:2003:96, т. 42 и цитираната съдебна практика; решение от 11 юни 2009 г., Комисия/Австрия, C-564/07, непубликувано, EU:C:2009:364, т. 47).

68 Следователно условието, прогласено в член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009, както е тълкувано от апелативния състав, представлява ограничение на свободното предоставяне на услуги в рамките на ЕИП.

69 При все това от практиката на Съда обаче следва също че националните мерки, които биха могли да възпрепятстват или да направят по-малко привлекателно упражняването на основните свободи, гарантирани от Договора за функционирането на ЕС, се считат за съвместими с него, ако отговарят на четири условия, тоест да се прилагат по недискриминационен начин, да са обосновани с императивни съображения от общ интерес, да са в състояние да гарантират

осъществяването на преследваната с тях цел и да не надхвърлят необходимото за постигането ѝ (решения от 30 ноември 1995 г., Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, т. 37 и от 11 юни 2009 г., Комисия/Австрия, C-564/07, непубликувано, EU:C:2009:364, т. 31).

70 На първо място, в точка 16 от обжалваното решение апелативният състав е посочил, че член 93 от Регламент № 207/2009 гарантира, от една страна, че лицата, чиято професионална дейност се изразява в представляване на трети лица пред EUIPO, имат професионална квалификация, дефиницията на която е различна в държавите членки, и от друга страна, във връзка с член 92 от същия регламент, че EUIPO трябва да комуникира единствено със страните или представителите, които имат адрес в рамките на Съюза. Жалбоподателят, който има място на стопанска дейност в Лихтенщайн, не е в състояние да изпълни това условие.

71 Що се отнася до първата цел, тоест тази относно професионална квалификация, EUIPO не е обяснила по какъв начин място на стопанска дейност в рамките на Съюза би гарантирало по-добра квалифицираност от място на стопанска дейност в държава от ЕАСТ, която е част от ЕИП. Също така се налага изводът, че за постигането на тази цел съществува мярка, по-малко ограничителна от тази, която е предмет на настоящия спор, тоест изискването за доказателство за професионалната квалификация.

72 Що се отнася до втората цел, тя би могла да се свърже с необходимостта от осигуряване на доброто протичане на производството. По този начин тя би могла да се изтъкне във връзка с императивните съображения от общ интерес, които могат да обосноват ограничение на свободното предоставяне на услуги (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2009 г., Комисия/Австрия, C-564/07, непубликувано, EU:C:2009:364, т. 49 и цитираната съдебна практика).

73 При все това изискването за място на стопанска дейност на територията на Съюза, предвидено в член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009, както е тълкуван от апелативният състав, надхвърля необходимото за постигането на тази цел. Достатъчно е да се констатира, че днешните средства за електронна комуникация позволяват на професионалните представители да общуват адекватно с EUIPO. Всъщност безспорно е, че съществуват множество технически средства като факс, електронна поща, дори компютърни средства (програми) в интернет, по-конкретно e-filing, които позволяват да се осигури предаването на документи между EUIPO и засегнатите лица.

74 На второ място, в писмените си становища пред Общия съд EUIPO е изтъкнала, че изискването за място на стопанска дейност в Съюза е обосновано в интереса на правосъдието, тоест поради причини, свързани с правото на гражданската отговорност и със защитата на другата страна в двустранните производства.

75 Тези аргументи трябва да се отхвърлят.

76 Всъщност, от една страна, що се отнася до целта, свързана с правото на отговорността, в своите доводи EUIPO се задоволява да препрати към точка 22 и сл. от решение от 11 юни 2009 г., Комисия/Австрия (C-564/07, непубликувано, EU:C:2009:364), които се отнасят до задължението да се сключи застраховка „Професионална отговорност“. При все това само по себе си задължението за място на пребиваване не позволява да се гарантира, че професионалните представители разполагат с достатъчна застраховка „Професионална отговорност“, тъй като впрочем EUIPO не е изтъкнала, или още по-малко доказала, че всички държави — членки на Съюза, налагат задължение за сключване на такава застраховка, докато това не е така в някои държави от ЕАСТ, които са част от ЕИП. Освен това, ако целта на законодателя на Съюза е била да се гарантира, че професионалните представители имат подобна застраховка, той е

можел да прибегне до по-малко ограничителни мерки на свободното предоставяне на услуги, каквито са изрично задължение за всеки професионален представител да сключи подобна застраховка, която да покрие и неговите услуги пред EUIPO.

77 От друга страна, EUIPO изобщо не е посочила защо установяването на професионалните представители по-скоро в държава — членка на Съюза, отколкото в държава от ЕАСТ, която е част от ЕИП, като Лихтенщайн, предоставя по-голяма закрила за другата страна в двустранните производства.

78 Следва, че нито апелативният състав, нито EUIPO са посочили императивни съображения от общ интерес, които да са от естество да обосноват ограничението на свободното предоставяне на услуги, констатирано в точка 68 по-горе. По този начин следва да се установи, че предвиденото в член 93, параграф 2, буква б), от Регламент № 207/2009 условие за месторабота в Съюза, както е тълкувано от апелативния състав, е в разрез с член 36, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

79 Освен това апелативният състав е посочил, както EUIPO също изтъква, че Лихтенщайн не предоставя реципрочност в тази област. При все това, първо, нито апелативният състав, нито EUIPO са доказали, че вписването в регистъра на професионалните представители пред Службата за интелектуална собственост е зависело от наличието на месторабота на заинтересованото лице в тази държава. Доводите на страните се отнасят по-скоро до въпроса дали и до каква степен професионален представител в държава — членка на Съюза, може да представлява клиент пред Службата за интелектуална собственост. Второ, нито апелативният състав, нито EUIPO са приели, че тази твърдяна липса на реципрочност е от естество да обоснове посоченото ограничаване на свободното предоставяне на услуги. За EUIPO това е довод, който целял единствено да онагледи факта, че законодателят на Лихтенщайн не преценява правното положение различно от законодателя на Съюза. Трето и при всички случаи, достатъчно е да се отбележи, че в съответствие с практиката на Съда (вж. решение от 13 февруари 2003 г., Комисия/Италия, C-131/01, EU:C:2003:96, т. 46 и цитираната съдебна практика) държава членка не може да се позове на незачитането на принципа на реципрочност или да се основе на евентуално нарушение на Договора от друга държава членка, за да обоснове собственото си неизпълнение на задължения. EUIPO не е изтъкнала нито един правен или фактически елемент, който да води до неприлагането на тази съдебна практика в областта на свободите на движение, прогласени в Споразумението за ЕИП. Освен това прилагане на принципа на реципрочност би било в разрез със специалните средства в областта на процедурата по надзор и на уреждането на спорове, предвидени в членове 109 и 111 от Споразумението за ЕИП.

80 На трето място, апелативният състав е посочил, както EUIPO също е изтъкнала, че EUIPO не е компетентна да приложи условието за месторабота по член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009.

81 В това отношение е достатъчно да се констатира, че от цитираната в точка 54 по-горе съдебна практика следва, че предимството на сключените от Съюза международни договори, като Споразумението за ЕИП, върху текстовете на вторичното право на Съюза, налага последните да се тълкуват, доколкото е възможно в съответствие с тези договори.

82 Така, при това без да е необходимо да се отстрани спорното условие, EUIPO следва да го тълкува и прилага в съответствие със задълженията, които произтичат от Споразумението за ЕИП.

83 Макар и да е вярно, че съответстващото тълкуване на текстовете на вторичното право на Съюза не може да послужи за основа на тълкуване contra legem на тези текстове (вж. определение от 17 юли 2015 г., ЕЕВ/Комисия, T-685/14, непубликувано, EU:T:2015:560, т. 31 и цитираната съдебна практика), това не е така в конкретния случай.

84 Всъщност нито от Регламент № 207/2009 в редакцията му, приложима преди влизането в сила на Регламент 2015/2424, нито от изтъкнатите от EUIPO фактически и правни доводи следва, че конкретната воля на законодателя на Съюза е била да изключи лицата с месторабота в държава от ЕАСТ, която е част от ЕИП, като Лихтенщайн, от достъпа до списъка на професионални представители.

85 Както по същество е посочил апелативният състав, намерението на законодателя на Съюза по-скоро е било да осигури известно качество и известна надеждност в комуникацията между EUIPO и заинтересованите страни. Както обаче следва от точка 73 по-горе, подобна цел не налага непременно мястото на стопанска дейност на заинтересованото лице да е на територията на Съюза.

86 Това тълкуване се потвърждава от Регламент 2015/2424, с който препратките към територията на Съюза са заменени с препратки към територията на ЕИП, що се отнася по-конкретно до условията за вписването в списъка на професионалните представители в член 93 от Регламент № 207/2009. Макар да става въпрос за изменение, което има важно практическо отражение, по нищо не изглежда, че то произтича от желание за промяна на политиката спрямо държавите от ЕАСТ, които са част от ЕИП. Всъщност, от една страна, това изменение не е посочено в законодателното предложение COM(2013) 161 окончателен на Комисията от 27 март 2013 г. и е било въведено едва впоследствие в законодателния процес. От друга страна, законодателят по никакъв начин не е изяснил своите действия в преамбюла на Регламент 2015/2424. Така това изменение трябва да се счита за адаптация от техническо естество, тъй като единственият му предмет е да приравни вторичното право на Съюза със задълженията, които произтичат от Споразумението за ЕИП.

87 От това следва, че единственото основание на жалбата трябва да се уважи, поради което обжалваното решение трябва да се отмени.

88 Що се отнася до второто искане на жалбоподателя, то цели отмяната на решението на директора на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO от 7 септември 2012 г. Така с това искане жалбоподателят моли Общия съд по същество да приеме решението, което според него апелативният състав е трябвало да вземе. Следователно жалбоподателят иска изменението на обжалваното решение, както то е предвидено в член 65, параграф 3 от Регламент № 207/2009.

89 Освен това трябва да се припомни, че признатото в член 65, параграф 3 от Регламент № 207/2009 правомощие на Общия съд за изменение не означава, че този съд може да извърши преценка по въпрос, по който апелативният състав не е взел още становище. Поради това упражняването на правомощието за изменение по принцип е допустимо само в случаите, при които, след като е осъществил контрол върху направената от апелативния състав преценка, Общият съд е в състояние да определи, въз основа на установените фактически и правни обстоятелства, какво решение е трябвало да вземе апелативният състав (решение от 5 юли 2011 г., Edwin/СХВП, C-263/09 P, EU:C:2011:452, т. 72).

90 В конкретния случай условията за упражняването на правомощието на Общия съд за изменение са налице. Всъщност от точка 2 от обжалваното решение следва, че отказът на директора на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO е бил основан на неспазването от страна на жалбоподателя на предвидения в член 93, параграф 2, буква б) от Регламент № 207/2009 критерий. От посочените в точки 36—87 по-долу съображения обаче следва, че

апелативният състав е бил длъжен да констатира, че противно на приетото от директора на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO, тази разпоредба допуска вписването на жалбоподателя в списъка на професионални представители. Като последица от това следва посредством изменение на обжалваното решение да се отмени и решението на директора на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO.

По съдебните разноски

91 Съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

92 Съгласно член 190, параграф 2 от Процедурния правилник необходимите разходи, направени от страните във връзка с производството пред апелативния състав на EUIPO, подлежат на възстановяване.

93 След като EUIPO е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски, включително тези в производството пред апелативния състав, в съответствие с искането на жалбоподателя.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (пети състав),

реши:

1) **Отменя решението на четвърти апелативен състав на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) от 29 април 2014 г. (преписка R 2063/2012-4).**

2) **Отменя решението на директора на дирекция „Подпомагане на основната дейност“ на EUIPO от 7 септември 2012 г.**

3) **Осъжда EUIPO да заплати съдебните разноски.**

Dittrich Schwarcz Tomljenović

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 13 юли 2017 година.

Подписи